

Flere må få tilbud om GPS

Nasjonalforeningen mener at:

- alle som har demens, må få tilbud om GPS fra sin kommune.

Til tross for at det var registrert over 46 500 hjemmeboende personer med en demensdiagnose i 2024, er det bare 4,3 prosent som mottok GPS- teknologi.

GPS, eller lokaliseringsteknologi som det ofte omtales som, er et viktig hjelpemiddel for personer med demens og deres pårørende. Det gir frihet til at den demenssyke kan gå alene på butikken, på kafé eller skogstur. For pårørende skaper det avlastning og en trygghet om at deres kjære blir funnet dersom de ikke finner veien hjem.

Hvorfor bør kommunen prioritere GPS til personer med demens?

Hvert år gjennomføres det flere tusen leteaksjoner etter mennesker med demens som ikke finner veien tilbake. Ved hjelp av GPS kan disse menneskene lettere bli funnet, og kommunen kan spare både tid, penger og ressurser. GPS bidrar også til at demenssyke kan leve et mer aktivt og selvstendig liv, og kan utsette behovet for sykehjemsplass, som er mye dyrere og mer ressurskrevende. GPS er positivt både for livskvaliteten og tilbudet til den syke og deres pårørende, men også for kommunens samlede ressurser.

Mange pårørende bruker i dag private GPS- løsninger, som smarttelefoner eller klokker. Nasjonalforeningen støtter løsninger som fungerer godt for hver enkelt. Samtidig er vi opptatt av at GPS-teknologi er et offentlig ansvar, og at ansvaret for å følge med ikke skal falle på de pårørende. Alle skal ha tilgang til gode tjenester, uavhengig av økonomi eller hvilken kommune de bor i. Variasjonene mellom kommunene er store.

Vanlige misforståelser knyttet til bruken av GPS

Det er også mange misforståelser knyttet til bruk av GPS, som at det er vanskelig for kommunene å bruke av hensyn til personvern. Datatilsynet er positiv til bruken og peker på at så lenge man setter brukeren i sentrum og lytter til deres ønsker, kan GPS gi økt trygghet og verdighet. En annen misforståelse er at den syke må samtykke til bruken mens en fortsatt er frisk. Siden 2013 har det vært lov å tilby GPS til personer uten samtykkekompetanse, så lenge de ikke motsetter seg det. En demensdiagnose betyr heller ikke automatisk at man ikke kan samtykke, og mange kan ta egne valg lenge etter de har fått diagnosen. Dette er viktige argumenter å ta med seg inn i arbeidet med økt bruk av lokaliseringsteknologi i din kommune, og som man må være forberedt på å møte.

Nyttige lenker:

- [Lokaliseringsteknologi til hjemmeboende personer med demens - Helsedirektoratet](#)
- Pasient- og brukerrettighetsloven <https://www.helsedirektoratet.no/rundskriv/pasient-og-brukerrettighetsloven-med-kommentarer/samtykke-til-helsehjelp/bruk-av-varslings-og-lokaliseringsteknologi>
- Nasjonal faglig retningslinje om demens: <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/demens/velferdsteknologi>
- Veiviser demens, utfyller Nasjonal faglig retningslinje om demens: <https://veiviserdemens.aldringoghelse.no/hjelpemidler-og-velferdsteknologi/>
- Datatilsynet om velferdsteknologi <https://www.datatilsynet.no/personvern-pa-ulike-omrader/forskning-helse-og-velferd/velferdsteknologi/>